

Informasjon om sikringstiltak i vassdrag

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) kan tilby bistand til planlegging og gjennomføring av ulike sikringstiltak i vassdrag i tilknytning til ras, flom, isgang eller erosjon i elveløpet, samt grunnvannserosjon eller setninger i terrenget som følge av vannføringsendringer. NVE prioriterer bistand til tiltak utfra blant annet en vurdering av samfunnsmessig nytte. Samfunnsøkonomisk viktige tiltak blir finansiert vesentlig med statlige midler, men med en distriktsandel som normalt er på 20 prosent av totalkostnadene. Søknad om bistand til tiltak skal skrives på fastsatt skjema som kan fås ved NVEs kontorer eller i kommunen.

1. Typer av tiltak

Bebyggelse, jordbruksareal og andre verdier langs vassdragene kan bli utsatt for skader ved ras, flom, isgang eller erosjon i elveløpet, samt grunnvannserosjon eller setninger i terrenget som følge av vannføringsendringer. Slike skader kan forebygges gjennom sikringstiltak.

Erosjonsikringstiltak

har til hensikt å hindre erosjon og utgraving av økonomisk utnyttet areal, bygninger, infrastruktur og andre verdier langs vassdragene. Arbeidene kan omfatte sikring av elveskråninger og elvebunn, bygging av terskler, utstikkere m.v.

Flomsikringstiltak

skal redusere faren for oversvømmelse, utgravninger, overflateerosjon og utvasking av næringsstoffer ved flom eller isgang. Vanligvis gjelder det bygging av flomsikre fyllinger (flomverk) mot elv, bekk eller innsjø, men det kan også være bygging av masseavlagringsbasseng i masseførende elver under flom. I enkelte tilfeller senker en også elvebunnen som et flomdempende tiltak for å sikre bebyggelse, infrastruktur mv. Senkingstiltak for å tørrlegge vassjukjord vurderes som mindre samfunns- og miljømessig riktig, og kan ikke påregnes bistand fra NVE.

Rassikringstiltak,

herunder sikring mot kvikkleireskred

og flomskred. Aktuelle tiltak varierer ut fra stedlige forhold. Noen benyttede tiltak er plogformede fyllinger for å styre retningen på rasmassene og stabiliserende fyllinger som skal hindre at ras utløses. NVE vil i hvert tilfelle vurdere om sikringstiltaket hører inn under NVEs ansvarsområde, avhengig av vassdragets innflytelse på det potensielle rasstedet.

Skadetiltak

omfatter stort sett de samme tiltakene som nevnt ovenfor. Forskjellen ligger i at det allerede har inntruffet en vesentlig skade, og tiltaket vil bestå i opprydning etter skade og evt. sikring mot nye skader. Angående erstatning etter skade, vises det til kapittel 3 nedenfor.

Miljøtiltak

tar sikte på å bedre miljøtilstanden i og langs vassdrag. Det er særlig aktuelt med restaurering i vassdrag som er forringet av tidligere inngrep (tømmerfløting, kanalisering osv.). Tiltakene kan bestå i å skape et mer variert elvemiljø, etablering av fiskekulper, bedring av kantvegetasjon og tilgjengelighet til vassdraget. Restaurering av gamle vassdragsanlegg for å ivareta verdifulle kulturmiljø er også aktuelt.

Miljøtiltak planlegges ofte kombinert med sikringstiltak.

2. Saksgang - sikringstiltak

2.1. Søknad

For alle typer tiltak skal det foreligge søknad fra grunneier(e), kommune(r) eller andre som ønsker bistand. Søknaden skal skrives på fastsatt skjema som fås hos kommunen eller på NVEs regionkontorer, sammen med dette informasjonsskrivet. Søknaden skal sendes til kommunen for uttalelse, før kommunen sender den videre til NVEs regionkontor.

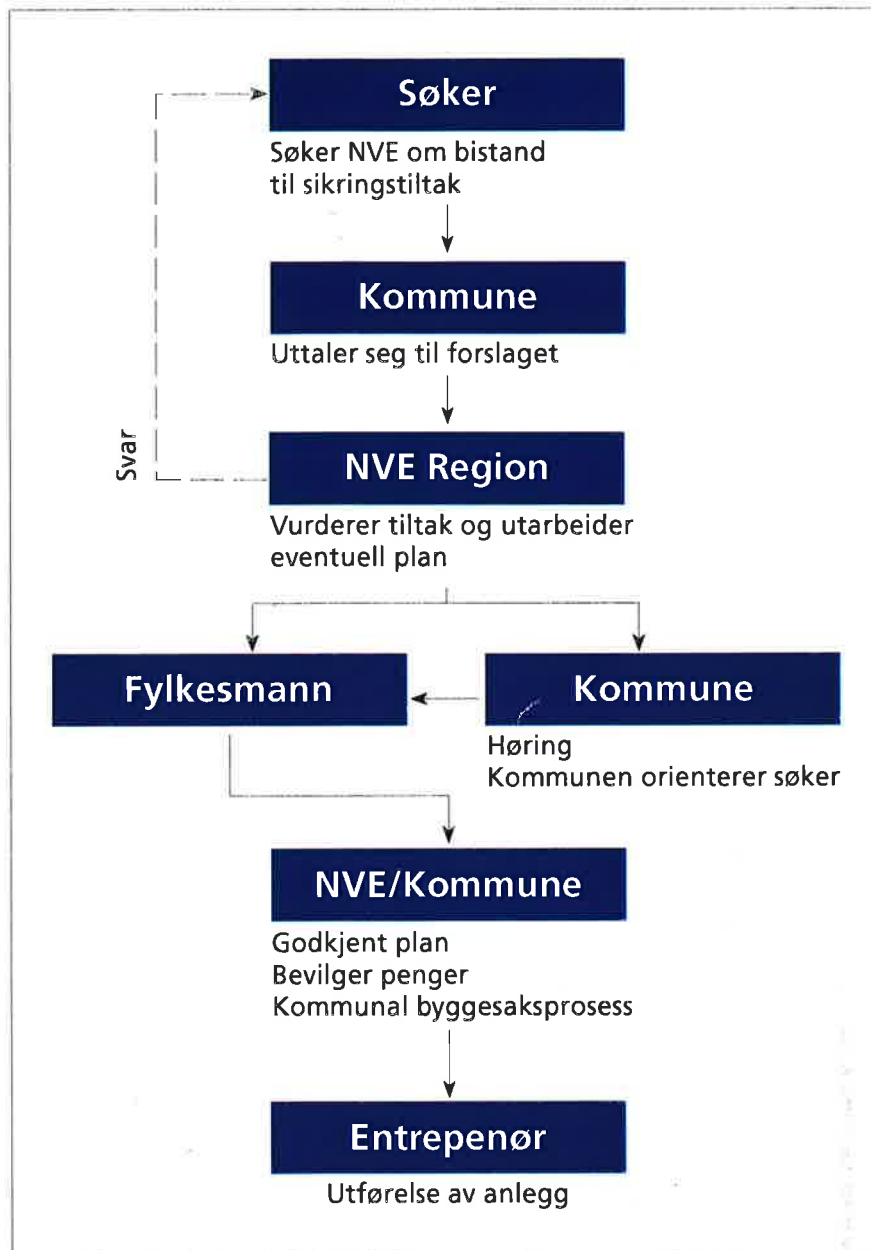
2.2. Vurdering og prioritering av tiltak

Når søknaden er mottatt vil NVE vurdere om statlig bistad er faglig og økonomisk berettiget. Her vil en legge vekt på at den samfunnsøkonomiske nytten av tiltaket skal forsvare kostnadene.

I vurderingen vil NVE ta i betraktning de kunnskaper om flom-, ras og erosjonsforhold som forelå da sikringsobjektet ble oppført eller området ble tatt i bruk. Dersom det ikke ble tatt tilstrekkelig hensyn til dette, vil tiltaket ikke kvalifisere til statlig bistand. Det vil også bli foretatt en helhetlig vurdering av vassdraget og hvilke konsekvenser det omsøkte tiltaket kan få andre steder. For tiltak i vernede vassdrag vil det bli foretatt en spesielt streng vurdering av tiltaket. Søknader om tiltak som NVE ikke kan yte bistand til de nærmeste årene vil bli avslått. Fritidshus kan for tiden ikke prioriteres.

2.3. Avdag på søknad om bistand

Selv om NVE er negativ til statlig bistand til planlegging og finansiering, kan søker planlegge og utføre tiltak i egen regi. NVE vil, så langt regionkontorene har kapasitet, kunne komme med råd til slike tiltak. Det må søkes om byggetillatelse fra kommunen, som vurderer tiltaket i henhold til plan- og bygningsloven. Det vil bli vurdert om tiltaket berører vesentlige allmene interesser, og derfor må behandles etter vassdragsloven. NVE vil i så fall bli trukket inn i planprosessen.

2.4. Planlegging

Dersom det omsøkte tiltaket blir prioritert, vil NVE utføre hele den tekniske planleggingen, inklusiv ivaretagelse av allmenne interesser. Saksgang og beslutningsprosessen som ligger til grunn for vedtaket om eventuell bevilgning og utførelse, styres av NVE. Det vil normalt bli foretatt undersøkelser og oppmåling av det aktuelle tiltaksområdet. På grunnlag av disse undersøkelsene og hydrauliske beregninger, vil det bli utarbeidet en plan for tekniske og miljømessige tiltak i området. Denne planen vil også inneholde et kostnadsoverslag, samt en vurdering av nytte og konsekvenser av de foreslåtte tiltakene.

Det blir tidlig tatt kontakt med kommunens bygningsmyndigheter for å avklare den videre saksgangen i forhold til plan- og bygningsloven. Ved større tiltak vil NVE også ta kontakt med representanter for interesser som blir berørt eller som kan yte bistand, for eksempel miljøvernmyndigheter, jordbruksakkyndige, kulturvernmyndigheter, eventuelle samarbeidspartnere m.v. Flerbruks- og miljøhensyn tillegges stor vekt. Dersom tiltaket under planleggingen viser seg å ha liten nytte i forhold til kostnadene, eller dersom det åpenbart berører andre interesser negativt, kan det være aktuelt å avslå søknaden på dette stadiet.

2.5. Høringsrunden

Når planen er ferdig utarbeidet, blir den sendt på høring til kommunen og fylkesmannen. Kommunen har ansvar for nødvendig kunngjøring og innhenting av informasjon fra interesserte parter. Ofte vil det være nødvendig med et informasjonsmøte med representanter for lokale myndigheter, jordbruksakkyndige, miljøverninteresser m. fl. Det kan bli foretatt planendring dersom høringsrunden avdekker behov for dette.

Uttalelsene sendes til fylkesmannen som vurderer tiltaket i forhold til bestemmelsene i forurensingsloven, laks- og innlandsfiskloven og annet lovverk. Fylkesmannen foreslår eventuelle krav og vurderer om tiltaket bør kreves behandlet etter §§ 104-106 i vassdragsloven. Fylkesmannen sender saken med innstilling tilbake til NVE sammen med kopi av uttalelsene til alle involverte parter. NVE behandler deretter saken etter følgende alternativer:

a) Saken anses som kurant og er ikke konsesjonspliktig i henhold til vassdragsloven. NVE tar stilling til bevilgning.

b) Saken anses som kurant, men planen er endret underveis. Ved store endringer sendes den reviderte planen på en ny høringsrunde.

c) Det er stilt krav om behandling etter §§ 104-106 i vassdragsloven. NVE avgjør dette og kommunen/interessent må eventuelt sende begrunnet søknad til NVE om tillatelse.

d) Saken er avslått av fylkesmannen etter lov om forurensning, lov om laks- og innlandsfisk eller annet lovverk, og blir dermed også avslått av NVE.

Søkeren blir underrettet om fylkesmannens avgjørelse og tiltaket kommer ikke til utførelse.

2.6 Bevilgning

Vedtak om bevilgning fra NVE fattes etter en nøye vurdering av de tekniske, miljømessige og økonomiske uttalelser til planen. NVE prioriterer de anlegg som har størst samfunnsmessig nytte. Stortinget har vedtatt at det skal ytes en distriktsandel til sikringsarbeidet. Distriktsandelen skal dekke minimum 20% av kostnadene ved tiltaket.

NVE kan redusere sin bistand til tiltaket dersom det ikke har tilstrekkelig god nytte i forhold til kostnadene, eller hvis andre forhold tilsier dette. For kombinerte tiltak og samarbeidsprosjekter blir kostnadsfordelingen avtalt mellom NVE, Statens landbruksbank, Statens vegvesen, Statens naturskadefond eller andre samarbeidspartnere, samt kommunen og andre interesserte parter. I spesielle tilfeller, for eksempel for krisetiltak, kan distriktsandelen reduseres.

2.7. Kommunalt vedtak

For alle tiltak som utføres med bistand fra NVE må det foreligge et kommunevedtak. Der garanterer kommunen for innbetaling av distriktsandel og forplikter seg til å gjøre anleggets eier oppmerksom på driftsansvaret etter vassdragslovens § 115. Kommunen har mulighet til å kreve distriktsandelen tilbakebetalt fra andre interessenter. Kommunevedtaket forplikter også kommunene til å være tiltakshaver ved gjennomføring av arbeidet.

Ras i elvekant

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er et direktorat under Olje- og energidepartementet med ansvar for å forvalte landets vann- og energiresurser.

NVE skal sikre en helhetlig og miljøvennlig forvaltning av vassdragene, fremme en effektiv kraftomsetning og kostnadseffektive energisystemer og bidra til en effektiv energibruk.

NVE har en sentral rolle i beredskapen mot flom og vassdragsulykker og leder den nasjonale kraftforsyningsberedskapen.

NVE er engasjert i FoU og internasjonalt samarbeid innen sine fagområder. NVE er nasjonal faginstitusjon for hydrologi.

Informasjon fra
Norges vassdrags-
og energidirektorat
Dialog nr. 1 2000

2.8. Utførelse

Når alle tillatelser foreligger og når bevilgning, kommunevedtak, byggetillatelse og andre praktiske spørsmål er ordnet, blir anleggene utført under ledelse av NVE.

Som følge av budsjettsituasjonen kan det bli flere års ventetid før det er midler til gjennomføringen. Skadetiltak blir ofte høyere prioritert og utført først. For øvrig blir prioriteringen diskutert med lokale myndigheter.

I forbindelse med gjennomføring av tiltakene kan det bli nødvendig med skjønn for fastsettelse av erstatninger eller pålegg om tilskudd. Vi viser i denne forbindelse til vassdragslovens bestemmelser, (spesielt §§ 30, 31, 102, 130 m.fl.).

en oppgavefordeling mellom Statens naturskadefond og NVE etter følgende retningslinjer: For erstatning av skadeobjekter som kan forsikres mot brann, henvender skadelidende seg til sitt forsikringsselskap. Ellers går henvendelsen til lensmannen i vedkommende distrikt. Disse sakene behandles videre av Statens naturskadefond. Søknad om sikringstiltak (opprensning, forbyggingsarbeider) rettes til NVEs regionkontor i vedkommende distrikt. Tiltak hvor det er fare for liv og helse vil normalt bli prioritert høyest.

3. Flomskader – naturskader

Ved større flomskader, ras m.v., er det

Erosjon i det vernede Utlavassdraget i Sogn

Dialog

Norges vassdrags-
og energidirektorat
Middelthunsgt. 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
Internettadresse: www.nve.no

Ansvarlig: Informasjonsdirektor
Sverre Sivertsen

Fagansvarlig: Marianne Skulstad
Opplag: 600, nytt opplag: 100

Regionkontorer

Region Midt-Norge (RM)

Trekanten
Vestre Rosten 81, 7075 Tiller
Telefon: 72 89 65 50
Telefaks: 72 89 65 51
E-postadresse: rm@nve.no

Region Nord (RN)

Kongensgate 14-18
Postboks 394, 8505 Narvik
Telefon: 76 92 33 50
Telefaks: 76 92 33 51
E-postadresse: rn@nve.no

Region Sør (RS)

Anton Jensens gate 5
Postboks 2124, 3103 Tønsberg
Telefon: 33 37 23 00
Telefaks: 33 37 23 05
E-postadresse: rs@nve.no

Region Vest (RV)

Naustdalsvn. 1b
Postboks 53, 6801 Førde
Telefon: 57 83 36 50
Telefaks: 57 83 36 51
E-postadresse: rv@nve.no

Region Øst (RØ)

Vangsveien 73, 2326 Hamar
Telefon: 62 53 63 50
Telefaks: 62 53 63 51
E-postadresse: ro@nve.no